

Dosarul nr. 1ra-689/2023
1-22068273-01-1ra-03052023

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Eremciuc Ghenadie, Daguța Sergiu,

judecând, fără citarea părților, recursul declarat de către avocatul Paciurca Iulian în numele părții vătămate Colobova Maria, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 ianuarie 2023, în cauza penală în privința lui

Splavnic Ivan Xxxx, născut la xxxx, originar și domiciliat în xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.05.2022 - 21.10.2022,
Instanța de apel: 21.11.2022 – 24.01.2023,
Instanța de recurs: 03.05.2023 - 09.11.2023.

Asupra recursului menționat, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Central din 21 octombrie 2022, pronunțată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Splavnic Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ceea ce constituie 25 000 lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, art.107 Cod penal, Splavnic Ivan a fost liberat de executarea pedepsei stabilite, în temeiul art. 2 al Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă depusă de avocatul Paciurca Iulian în interesele părții vătămate Colobova Maria, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se pronunțe instanța civilă.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă depusă de Procuratura mun. Bălți în interesele părții civile Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva inculpatului Splavnic I., urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se pronunțe instanța civilă.

S-a încasat de la Splavnic Ivan suma de 320 lei în contul statului cu titlu de cheltuieli de judecată.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Splavnic Ivan la data de 08.12.2021, aproximativ la orele 06¹⁰, conducând automobilul de model „Xxxx”, cu nr./înm. Xxxx, se deplasa pe str. Ștefan cel Mare, mun. Bălți spre intersecția cu str. M. Viteazul, și în regiunea imobilului nr. 31, a încălcat unele prevederi ale Regulamentului Circulației Rutiere, și anume: prevederile pct. 45) sbpct. 1) conform căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii și d) situația rutieră”, precum și prevederile pct. 45) sbpct. 2) conform căruia „în cazul în care în limita vizibilităților apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, iar ca urmare a tamponat cu partea din față a automobilului pe care-l conducea, pietonul Colobova Maria, care traversa partea carosabilă a str. Ștefan cel Mare, mun. Bălți de la stânga la dreapta după direcția de deplasare a automobilului, provocându-i ca consecință din imprudență victimei, conform raportului de expertiză judiciară nr. 202210D0028 din 24.01.2022, vătămări corporale sub formă de fractură închisă cominutivă a ambelor oase a gambei drepte 1/3 proximală cu deplasare; fractură marginală condil medial femur stâng cu deplasare neînsemnată, care au fost produse prin acțiunea traumatică directă cu obiectul contodont în timpul și circumstanțele indicate supra, care au condiționat dereglarea sănătății de lungă durată, și care se califică ca vătămare medie. Între fracturile descrise și accidentul rutier produs este o legătură directă de cauzalitate.

Astfel, acțiunile lui Splavnic Ivan au fost încadrate în baza art.264 alin.(1) Cod penal - *încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către partea vătămată Colobova Maria și avocatul acesteia Paciurca Iulian, care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a inculpatului Splavnic Ivan la amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport, cu excluderea amnistiei, totodată să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată.

În argumentarea apelului a indicat că soluția instanței de fond este inechitabilă, iar sentința ilegală, concluziile instanței în partea acțiunii civile sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, totodată fiind încălcate normele de drept întru susținerea poziției juridice. Prin acțiunile infraționale ale inculpatului, au fost afectate integritatea fizică și psihologică al părții vătămate, care actualmente nu are capacitatea de a se deplasa în mod individual, or, starea de sănătate este gravă.

Atitudinea inculpatului față de dreptul părții vătămate la repararea prejudiciilor

solicitate, denotă faptul că, ultimul nu are un simț de regret pentru fapta comisă și nu a conștientizat fapta prejudiciabilă. Prin urmare, aplicarea pedepsei sub forma de amendă, fără o pedeapsă complementară cu privire la privarea dreptului de a conduce, este una inecheabilă, or, pedeapsa urmează să-și atingă scopul de reeducare, care în cazul respectiv nu se observă la inculpat.

Consideră că, concluzia instanței de fond privind neprezentarea probelor de către partea vătămată în vederea demonstrării suferințelor morale în mărimea solicitată, este eronată, or, la cauză au fost prezentate probe suficiente care demonstrează vătămarea integrității corporale părții vătămate, și anume prin raportul de expertiză judiciară nr. 202210D0028 din 24.01.2022, s-au depistat vătămări corporale sub formă de fractură închisă cominutivă a ambelor oase a gambei drepte 1/3 proximală cu deplasare; fractură marginala condil medial femur stâng cu deplasare neînsemnată, care au fost produse prin acțiunea traumatică directă cu obiect contondent în timpul și circumstanțe indicate supra, și care au condiționat dereglarea sănătății de lungă durată, iar în conformitate cu acest criteriu se califică ca vătămare medie, cu concluzia expertului că, între fracturile descrise și accidentul rutier produs e o legătură directă de cauzalitate.

Prin urmare, ținând cont de gravitatea vătămărilor corporale cauzate prin infracțiunea comisă de inculpat, în temeiul circumstanțelor constatate, precum și a raportului de expertiză, instanța de fond era obligată să stabilească exact care este cuantumul prejudiciului ce urmează a fi reparat de către inculpat, or, admiterea în principiu a acțiunii civile nu este temeinică și nu constituie o satisfacție echitabilă pentru partea vătămată, necesară în prezentul proces de judecată.

La fel, este eronată soluția instanței de fond, cu privire la neprezentarea probelor care dovedesc suportarea cheltuielilor în mărime de 25000 lei pentru repararea prejudiciului biologic, deoarece, dispozițiile art. 2033 alin.(1) Cod civil, reglementează aceasta formă de despăgubire nu ca un prejudiciu material care urmează a fi probat în vederea suportării unor cheltuieli, însă ca o despăgubire distinctă cauzată pentru însăși vătămarea corporală, care reprezintă un aspect novatoriu și indispensabil al prejudiciului moral.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 ianuarie 2023, a fost admis apelul declarat de partea vătămată Colobova Maria și avocatul acestuia Paciurca Iulian, casată parțial sentința în latura civilă, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță prin care.

Acțiunea civilă înaintată de avocatul Paciurca Iulian în interesele părții vătămate Colobova Maria cu privire la încasarea prejudiciului moral a fost admis parțial și s-a încasat din contul inculpatului Splavnic Ivan în beneficiul lui Colobova Maria suma de 2000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, sentința a fost menținută.

5. Instanța de apel a constatat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor din dosar, a apreciat probele cauzei din punct de vedere a utilității și

veridicității lor, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatului Splavnic Ivan în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(1) Cod penal.

Referitor la pedeapsa aplicată inculpatului, instanța de apel, verificând legalitatea acesteia, a constatat că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal și respectând dispozițiile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i-a stabilit o pedeapsă echitabilă, legală și proporțională pentru infracțiunea săvârșită, sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport. Totodată, în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, l-a eliberat de executarea pedepsei stabilite.

Astfel, argumentele invocate în apel privind blândețea pedepsei aplicate lui Splavnic I., au fost respinse de către instanța de apel, invocând că la stabilirea acesteia s-a ținut cont de criteriile de individualizare a pedepsei, or o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Cu referire la latura civilă în partea încasării prejudiciului moral, instanța de apel a conchis că atât în instanța de fond, precum și în instanța de apel, partea vătămată Colobova Maria a avut de suferit moral în urma accidentului comis din imprudență de către inculpat. Astfel, luând în considerație prevederile art. art. 219 alin.(2) pct.4), 221 Cod de procedură penală, 2037 Cod civil, precum și ținând cont de practica CEDO privitor la încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a conchis că, suma de 2000 lei constituie un efect compensator și o satisfacție echitabilă pentru partea vătămată, or prejudiciul moral nu poate constitui un prilej de îmbogățire fără just temeii.

Referitor la solicitarea părții vătămate privind încasarea cheltuielilor cu privire la prejudiciul biologic, instanța de apel le-a respins ca neîntemeiate, menționând în acest sens următoarele.

Potrivit art. 2033 alin. (1) Cod civil, în cazul vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lângă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, se va plăti o despăgubire separată pentru însași vătămare (prejudiciul biologic).

Conform art. 19 alin. (3) Cod civil, se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

Astfel, argumentele avocatului Paciorca I. în numele părții vătămate Colobova M., precum că suma prejudiciului biologic solicitat în mărime de 25 000 lei nu este necesar de a fi probat, deoarece acesta este confirmat prin însuși raportul de expertiză care a constatat gravitatea leziunilor corporale și este un prejudiciu care face parte componentă a prejudiciului moral, care nu poate fi palpat exact, sunt neîntemeiate și contravin prevederilor art.art.117, 118 Cod de procedură civilă. Norma alin. (1) al art. 118 Cod de procedură civilă stipulează că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care

le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Reținând cele nominalizate, instanța a conchis că, atât în cadrul instanței de fond, cât și în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, nu au fost prezentate probe în confirmarea prejudiciului cauzat prin vătămare și anume cheltuielile care au fost suportate de către cei apropiați persoanei vătămate.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs avocatul Paciurca Iulian în numele părții vătămate Colobova Maria, care invocând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui Splavnic I. la amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport și excluderea amnistiei, totodată să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată în partea prejudiciului moral și prejudiciului biologic.

În argumentarea recursului a invocat că, atât sentința, cât și decizia instanței de apel sunt ilegale și inechitabile, or, concluziile instanțelor judecătorești nu corespund cu circumstanțele cauzei.

Prin urmare, aplicarea pedepsei sub formă de amendă, fără pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, este una inechitabilă, or, pedeapsa urmează să-și atingă scopul de reeducare, care în speță nu se observă la inculpat.

Prin acțiunile infracționale ale inculpatului a fost afectată integritatea fizică și psihologică a părții vătămate, care actualmente nu are capacitatea de a se deplasa în mod individual, și respectiv, starea de sănătate este gravă.

Atitudinea de negare totală a lui Splavnic I. față de dreptul victimei la repararea prejudiciilor solicitate, denotă faptul că, ultimul nu are un simț de regret pentru fapta comisă și nu a conștientizat fapta prejudiciabilă.

Consideră concluzia instanței de apel privind neprezentarea probelor de către partea vătămată în vederea confirmării prejudiciului cauzat și anume cheltuielile care au fost suportate de către cei apropiați persoanei vătămate, una eronată, deoarece la cauză au fost prezentate probe suficiente, în special raportul de expertiză judiciară nr.202210D0028 din 24.01.2022, prin care s-au depistat vătămări corporale medii, inclusiv și faptul că între fracturile descrise în raport și accidentul rutier produs este legătură directă de cauzalitate.

Totodată, a menționat că suma de 2000 lei încasată în calitate de prejudiciu moral este destul de mică în comparație cu integritatea fizică a unui om, iar dacă se consideră că banii încasați pot acoperi suferința creată în urma unui accident rutier, atunci este inacceptabil.

În acest sens, a indicat că partea vătămată este afectată în măsură în care este imperativ necesar solicitarea prejudiciului biologic, or, legea prevede expres situația în care acest prejudiciu se solicită, anume art.2033 alin.(1) Cod civil.

Prin prejudiciu biologic la care pretinde partea vătămată se are în vedere reducerea

capacității sociale, adică a aptitudinii de afirmare a persoanei în mediul ambiental prin relația cu alte persoane.

Nu este de acord cu concluzia instanței privind neprezentarea probelor care dovedesc cauzarea prejudiciului biologic, fiindcă prin raportul de expertiză judiciară, care este principala probă pertinentă și concludentă, s-a confirmat traumarea victimei, suportarea suferințelor fizice și legătura de cauzalitate dintre acțiunile infracționale a inculpatului.

La etapa actuală victima se află în stare gravă, se deplasează în cărucior cu roțile, are nevoie de tratament în consecința leziunilor corporale cauzate prin infracțiune.

7. În temeiul art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru respingerea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Judecând recursul în baza actelor din dosar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor Legii nr. 246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin.(3), *recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.*

Totodată, din textul Legii vizate, reiese că procedura judecării recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei Legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

La caz, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen la la 06 aprilie 2023.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează, parțial sau integral, hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat de către avocatul Paciurca Iurie în numele părții vătămate Colobova Maria, se atestă că titularul acestuia a indicat temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, criticând decizia instanței de apel în partea individualizării pedepsei penale stabilite inculpatului, fără aplicarea pedepsei complementare, cât și în partea soluționării acțiunii civile.

Cu referire la argumentele recurentului prin care se invocă dezacordul cu pedeapsa aplicată inculpatului Splavnic Ivan, instanța de recurs consideră că instanțele de fond au acordat deplină eficiență prevederilor art.7,61,75 Cod penal inclusiv și dispozițiilor art. 364¹ alin.(8) Cod de procedură penală la individualizarea pedepsei, care este echitabilă, proporțională pentru infracțiunea săvârșită și va contribui la atingerea scopului de corectare și reeducare a acestuia.

Completul de judecată reține că, în speță s-a efectuat o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului evidențiindu-se în acest sens că, Splavnic Ivan pentru prima dată a comis o infracțiune mai puțin gravă, anterior nu este condamnat și nu se află la evidența medicului psihiatru sau narcolog, lipsa cărorva circumstanțe agravante au permis instanțelor de fond de a conchide că corectarea inculpatului este posibilă prin aplicarea față de acesta a unei pedepse sub formă de amendă, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, totodată fiind liberat de executarea pedepsei în baza Legii nr.243 din 24.12.2021, cu privire la amnistie.

Totodată, completul de judecată respinge ca neîntemeiat argumentul avocatului părții vătămate precum că, pedeapsa sub formă de amendă, fără aplicarea pedepsei complementare - privarea dreptului de a conduce mijloace de transport, este inechitabilă, deoarece aceasta nu-și va atinge scopul de reeducare a inculpatului, concluzionând următoarele.

În acest sens, completul de judecată remarcă că, sancțiunea art. 264 alin.(1) Cod penal prevede *amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.*

Astfel, din cele nominalizate rezultă că la alin. (1) art. 264 Cod penal, *pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, poate fi aplicată doar în cazul în care pedeapsa principală este închisoarea*, or, în speță, în privința lui Splavnic Ivan i-a fost aplicată amendă în mărime de 500 unități convenționale.

Prin urmare, completul de judecată menționează că la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei inculpatului Splavnic I., nu s-a admis careva erori, iar pedeapsa aplicată acestuia, este aptă să atingă scopul preventiv și educativ al pedepsei.

Pe de altă parte, în cuprinsul deciziei instanței de apel au fost expuse deja raționamentele care au stat la baza respingerii solicitării părții vătămate privind aplicarea față de inculpat a unei pedepse mai aspre.

Așadar, din partea descriptivă a deciziei instanței de apel, se constată că instanța a dezbătut prin mai multe argumente criticile apelantului ce vizau pedeapsa aplicată inculpatului, circumstanțele atenuante sau agravante ce au influențat asupra operațiunii de individualizare.

Din analiza deciziei recurate, completul de judecată a stabilit că erorile de drept

invocate în recursul avocatului în numele părții vătămate sub aspectul individualizării greșite a pedepsei penale în privința inculpatului, nu și-a găsit confirmare, dat fiind faptul că, argumentele indicate, în esență au fost abordate în decizia instanței de apel, care la examinarea cauzei a respectat prevederile art.art.414 alin.(1), (5), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor ce țin de individualizarea pedepsei, hotărârea emisă cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea pe care instanța de recurs o însușește integral reieșind din temeinicia acesteia, acțiune ce este conformă practicii CtEDO, expuse inclusiv în pct.37 a hotărârii *Albert c. România din 16.02.2010*.

Distinct de cele relatate mai sus, completul de judecată reține că, în speță avocatul Paciurca Iulian în interesele părții vătămate Colobova Maria a înaintat acțiune civilă, în temeiul art. 219 Cod de procedură penală, solicitând încasarea de la inculpatul Splavnic Ivan a prejudiciului moral în sumă de 75 000 lei și a prejudiciului biologic în sumă de 25000 lei, în total suma de 100 000 lei (f.d.57-61).

Potrivit sentinței, a fost admisă în principiu acțiunea civilă depusă de avocatul Paciurca Iulian în numele părții vătămate Colobova Maria, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța civilă.

După cum rezultă din materialele cauzei, sentința a fost contestată cu apel de către partea vătămată Colobova Maria și avocatul acesteia Paciurca Iulian.

La rândul său, instanța de apel fiind investită cu judecarea apelului nominalizat, a admis apelul declarat de partea vătămată și avocatul acestuia, casând parțial sentința în latura civilă, rejudecată cauza cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

„Acțiunea civilă înaintată de avocatul Paciurca Iulian în interesele părții vătămate Colobova Maria cu privire la încasarea prejudiciului moral a fost admis parțial și s-a încasat din contul inculpatului Splavnic Ivan în beneficiul lui Colobova Maria suma de 2000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, sentința a fost menținută”.

Analizând decizia instanței de apel sub aspectul soluționării acțiunii civile, completul de judecată concluzionează că este eronată aprecierea de către instanța de apel a cuantumului prejudiciului moral încasat de la inculpat în beneficiul părții vătămate precum și a respingerii prejudiciului biologic.

Astfel, completul de judecată consideră că soluția instanței de apel este argumentată insuficient deoarece aceasta și-a motivat soluția privind încasarea în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei, considerând că aceasta este una echitabilă și va avea un efect compensator vizavi de suferințele psihice suportate de aceasta, doar prin faptul că suma solicitată de victimă este una neîntemeiată și exorbitantă, fără a argumenta micșorarea cuantumului și fără a ține cont de faptul că cuantumul despăgubirilor stabilite, se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit și să aibă un caracter

compensatoriu, iar în partea prejudiciului biologic considerând că urmează a fi prezentate probe în acest sens, fără a ține totodată cont și de cuantumurile prejudiciilor stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele similare, examinate în privința Republicii Moldova.

De menționat că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În acest context, instanța de recurs menționează că, potrivit prevederilor art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

La fel, dispozițiile art. 2033 alin.(1) Cod civil stabilește că, în cazul vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lângă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, se va plăti o despăgubire separată pentru însași vătămare (prejudiciul biologic). Potrivit art.19 alin.(3) Cod civil, se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

În corespundere cu art.220 Cod de procedură penală și art.2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Totodată, completul de judecată menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța menționează și jurisprudența CtEDO, cauza *Ernst c. Belgiei* (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică

introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

Ținând cont de cele nominalizate, completul de judecată evidențiază, că în această speță instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate părții vătămate, nu a făcut o evaluare a impactul psihic și moral cauzat părții vătămate Colobova Maria în urma acțiunilor infracționale comise de către inculpatul Splavnic Ivan.

Instanța de apel nu a luat în considerație faptul că, în rezultatul acțiunilor ilegale din partea inculpatului i-au fost cauzate leziuni corporale, conform raportului de expertiză judiciară nr.202210D0028 din 24.01.2022 - fractură închisă cominutivă a ambelor oase a gambei drepte 1/3 proximală cu deplasare; fractură marginală condil medial femur stâng cu deplasare neînsemnată, care au condiționat dereglarea sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare corporală medie.

Astfel, instanța de apel nu a motivat suficient acordarea despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune și superficial s-a pronunțat în partea prejudiciului biologic, în raport cu criteriile prevăzute de lege, nu a făcut o evaluare a personalității părții vătămate Colobova Maria, care are o vârstă înaintată.

În urma celor expuse, instanța de recurs atestă că, instanța de apel nu a ținut cont de măsura în care compensarea sumei de 2 000 lei, poate aduce satisfacție părții vătămate Colobova Maria în rezultatul suferințelor fizice și psihice suportate, sub acest aspect decizia instanței de apel nefiind motivată în corespundere cu prevederile art.414 alin. (5) Cod de procedură penală.

Prejudiciul moral reprezintă o pagubă care este cauzată individului prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial. Evaluarea prejudiciului moral nu presupune determinarea „prețului suferințelor fizice și psihice”, care sunt inestimabile, dar aprecierea multilaterală a tuturor consecințelor negative ale prejudiciului și a implicațiilor acestora pe toate dimensiunile vieții sociale.

Trebuie să se aprecieze ce au pierdut persoanele vizate pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial atât pentru moment, cât și pentru viitor.

La determinarea compensației pentru prejudiciul moral trebuie să se țină cont de importanța valorii morale lezate pentru persoana vătămată. În cazul suportării unui prejudiciu moral fiecare persoană vătămată acordă o considerație diferită valorilor lezate. Persoana vătămată apreciază acele valori sau activități, care îi satisfac anumite necesități sau aspirații.

Cuantumul compensației acordate depinde și de durata menținerii consecințelor cazului urmare a cărora s-au produs. Stabilind cuantumul compensației pentru prejudiciul moral, instanța de judecată trebuie să țină cont de măsura în care această compensație poate acorda persoanei vătămate o anumită satisfacție.

Rezumând circumstanțele constatate, completul de judecată conchide că la caz sunt incidente temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă, atât în partea încasării prejudiciului moral cât și în partea prejudiciului biologic, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii materiale și procesuale asupra cuantumului prejudiciului moral și în partea prejudiciului biologic, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art.art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul declarat de către avocatul Paciurca Iulian în numele părții vătămate Colobova Maria, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24 ianuarie 2023, în cauza penală în privința lui *Splavnic Ivan Xxxxx*, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral și prejudiciului biologic, cu remiterea cauzei în această parte la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile deciziei contestate se mențin.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu